

מיכל גוברין. "נמשכתי לזיכרון ילדות שלי של החוף היפהפה לרגלי אתר העתיקות, ולהתרגשות שנלוותה בילדותי לשם 'אשקלון' | צילום: עטא עוויסאת

כיתוב

סיפור אהבה אשקלוני

הסופרת מיכל גוברין הוציאה לאחרונה לאור ספר חדש שכל כולו אשקלון • "אהבה על החוף" עוסק במשולש רומנטי שמתקיים בשנות השישים בחופי היישוב הצעיר וקולט העלייה • כעת, רגע לפני שהרומן יוצא לאור גם בצרפת, היא מספרת על מקורות ההשראה שלה והתחקיר המקיף שערכה ברחבי העיר

ומה זו ולחופי אשקלון?
 "אבא שלי, פנהס גוברין, היה סגן יו"ר עמידר בשנות ה-60. נייה ההמוניות בררום וכך הגעתי עימו לעיתים גם לאשי קלון. ואז, שנים אחרי כן, כשהגעתי לצורך התחקיר לספר הזה, נכבשתי שוב בקסמה של העיר."

להיות שם כשזה קורה
 גוברין חושפת בספרה את אשקלון הקדומה, את סיפור קרבות מלחמת העצמאות והספרות הצרפתית. בנוסף לכל גנים של העיר המתהווה והמוני העולים מכל צינות העולם שמילאו את המעברות ובנו את השכונות החולקות ונפרדו שות. "אשקלון הפכה לי לסמל רב שכונות יופי, לסיפור לידה של מדינת ישראל כולה ולסיפור של כולנו", היא

מבטחים ויצרו את ההווה הישראלית בראשיתה. בקיץ, בתחילת שנות השישים, עושה רושם, כולם חוצים גבולות. בייחוד אסתר וייס, נערה מבית דתי, שערב גיוסה נקלעת למשולש רומנטי עם גבר נשוי ושמנטי מפריז ועם צעיר אייראליסטי ומבולבל שעלה מארגנטינה. סיפור האהבה הסוחף הזה, שמתרחש באשקלון שזה מקרוב קמה, מותח במפתיע גשרים אל רבאט של שנות הארבעים, אל הרי הקרפטים בקיץ 1939, אל עזה שמעבר לגבול – ויש נה לעוד את חיי כל הרמויות, כולל אשר, בעל המועדון בו נפגשים כולם.

"קשה לומר איך עולה רעיון לכתוב ספר כזה", אומרת גוברין, "זה מגיע מכל כך הרבה מקומות. עם ראשית כתיבת הספר, נמשכתי לזיכרון ילדות שלי של החוף היפהפה לרגלי אתר העתיקות, ולהתרגשות שנלוותה בילדותי לשם 'אשקלון'."

אומרת.
 איך השגת את כל האינפורמציה הזו?
 "כדי לכתוב רומן צריך להכיר הרבה רמיות וגם הרבה מקומות סיפוריים ועולמות, ולהכיל את כולם בקירבה. אולי לכן אני מרבה לנסוע לקראו וללמוד, במהלך כל הקריירה הספרותית שלי הקשבתי לסיפורים גלויים ושתוקים, הלכתי ברחובות ערים רבות ועל חופי ים שונים. אך מעל הכל צללתי את תוך העברית וארון הספרים שלה, כדי לשלות ממעמקיה את הפנינה המופלאה של הסיפור היחידאי שלנו – זה הטובע בעברית ובחינו הסוערים בארץ".
 את כל נסיונה, אם כן, הביאה גוברין אל כתיבת הרומן הזה והכל התנקו למפגש עם הרמיות שייצרה ועם העולמות שניגלו לה בזכותם. "הכתיבה של 'אהבה על החוף' היתה מלווה בתענוג עצום", אומרת גוברין, "החשמל שעובר בין הרמיות נשא אותי. כתבתי בבית, בחוף הים ובנסיעות אל אשקלון, שאת מורכבות סיפורה גיליתי תוך כדי כתיבה. הייתי כאן וריבתי עם אנשים נפלאים, כמו חברי תי הטובה עליה עליון 'ישראלי' והעיתונאי הוותיק עורא ינוב. התקיים מפגש עם משלחת ההפירות הארכיאולוגית ועם פרופ' סטייגר. סיירתי בחופים, באתרים, ישבתי בבתי הקפה המקסימים שעל החוף בזמן שלום ונשארתי כאן אפילו בזמן המלחמה".

מה זאת אומרת בזמן מלחמה?
 "בלב מבצע עופרת יצוקה הרגשתי צורך להוריות עם התושבים ולכן הגעתי מביתי שבירושלים לאשקלון, כדי לבקר את היושבים במקלטם. היה לי חשוב לתאר ולהעביר בכתב לעיתונאים בעולם את הפחד והאימה שחווים האנשים לצד ההתגברות והעזרה ההרדית ולספר את סיפור המלחמה בעיר שכבר הפכה לי לבית שבלב".

במה זמן לקח לך לכתוב את הרומן?
 "כמה שנים, אבל היה חשוב לי להיפגש עם כולם כי כל אחד מהם פתח לי פן אחר של העיר. את ההגות עשיתי במלון הולידי אין, שעל צוק הטיילת, וכש צוות המלון שמע שבאתי לעבוד על רומן המתרחש בערים, הם פינקו אותי בחורר המשקוף לגלים וגרמו להרגיש חלק מהספר שלי, כאילו הייתי שם".
 וכשהיא מרברת על "שם" היא מפליגה על כנפי הדימיון רמיות ספרה: "כאילו בי עבר הרחף המור ביל את אסתר לשקר להוריה כדי לברוח מהצללים שבבית, לקנות שמלת כתפיות ולרדת אל מועדון החוף – המקום האטור, המושך, שממנו בוקעת המור זיקה פוט יור הנגד און מיי שולךר". כאילו הייתי מואזי, שותה קמפרי על הבר, שבור לאחר מות אמו, גבר מרוקאי, החי בפריז, ויודע שחיוו הם כישלון. ופתאום מול עיניו, בקצה רחבת הריקודים, אסתר, לא מודעת לגודל יופייה, ולובי מפרפר. ומאחוריו, אלתרדרו-אלכס, שעובד כבר, ועלה לא מוזן, או אולי רק ברח בנושה מבואנוס איירס. הוא נמשך אל הגבר הזר, ומבעד לעיניו מגלה את אסתר, אותה יעד לאהוב לראשונה בחייו. ומיד, כמו נבואה אפלה, מהדהד בו השיר בצליליו הכהים, 'פסקה, פסקה מוצי'. כאילו הייתי שם, איתם. בקינאה הנואשת של מואזי, באלם המתפקע באלכס ובאסתר, שגופה מוליך אותה מחביון הילדות אל טלטלת התשוקה".

זכרונות מבית אמא

"אהבה על החוף", כך עושה רושם, חריג מעט בגוף העשייה האדיר של מיכל גוברין לאורך השנים. למי שפספסו זו הודמנות נפלאה לערוך היכרות עם מכ' לול יצירתה של מי שמשנת 2010 בחר בה "סלון הספרים" כפריו לאחת מ-30 הספרים שהותירו חותם על ספרות העולם ב-30 השנים האחרונות. הרומנים של גוברין (62), שריה ומסותיה תורגמו לשפות רבות וזכו, לצד יצירותיה בתיאטרון, בפ' רסיים חשובים בארץ ובעולם. ספרה "גוף תפילה", שנכתב בהשתתפות הפילוסוף הצרפתי הנודע ז'אק דרידה והמשרור האמריקאי דיוויד שפירד, תורגם השנה לעברית. הרומן הלפני אחרון שלה, "הבוקים", נבחר על ידי אק"ם להישג הספרותי של השנה, ובימים אלה התבשרה מיכל גוברין שזכתה בעי' טור מטרר האמנויות והספרות הצרפתית. בנוסף לכל אלה, "אהבה על החוף" רואה אור במקביל בצרפתית, בהוצאה הבטיקית רבת המוניטין של ספין וספיה. גוברין, ששיקם בכל התיאטראות הגדולים בישי' ראל, היא מיוצרת התיאטרון הניסיוני היהודי הב'ר

"את ההגות עשיתי במלון הולידי אין וכשצוות המלון שמע שבאתי לעבוד על רומן המתרחש בעירם, הם פינקו אותי בחדר המשקיף לגלים וגרמו להרגיש חלק מהספר שלי, כאילו הייתי שם, כאילו בי עבר הדחף המוביל את אסתר לשקר להוריה כדי לברוח מהצללים שבבית, לקנות שמלת כתפיות ולרדת אל מועדון החוף"

לטים של תקופתנו. היא מרצה כיום באוניברסיטת תל אביב, כיהנה כראש האקדמי של המחלקה לתיאטרון במכללת אמונה, לימדה במכון שטרן למדעי היהדות בירושלים, באוניברסיטה העברית בירושלים ובבית הספר לתיאטרון חזותי. ומה בין אלה ובין דמותה של אסתר וייס?

"אני זוכרת את עצמי בגילה של אסתר, חיה את ההתאהבויות שלי כמרד עיוור בחיי ובמוצאי, כמו הגיבורים שלי", שבה גוברין ונכנסת לדמות. "אני זוכרת שכמו אצלה, כילדה לאמא ניצולת שואה כל ילדותי מילא סור ענקי את הבית, סור אפל, מאיים ומושך כאחד. הוא היה מתפרץ בדפיקות לב רוע' מות כשהייתי נשארת לבר בדירה בקומה השלישית, בלילות שבהם יצאו ההורים. אז, בפחד מהחושך הע' מוק שהקיף את שכונת מגוריים הצעירה בתל אביב, הייתי מגניבה את ידי אל מגירת הלבנים של אמא, כדי להוציא משם אלבום קטן, ובו צילומים בשחור-לבן של אנשים לא מוכרים וגם של ילד זר, שמבטו העביר בי טלטלת רעד. 'הבן של אמא', ידעתי במ' עומעם. יותר לא ידעתי או על השואה. ואמא שתקה בשמה החדש, רינה. גם אני מרדתי בכל זה בנעוריי".

איך את מרדית?
 "דרכי היתה הבריחה לקריאה קדחתנית, או עשיית תיאטרון באתה להקה שהקמנו בימי התי' כון, ושכיום חבריה יוצרים חשובים – עמרי ניצו, מיכה לבינסון, מיכאל הנדלולץ. והיתה גם האהבה, כרוכה תמיד בעריגה ל'שם', וכך, את טעם הנשיקה הראשונה, המסחררת עד עילפוף, ידעתי עם נער שהגיע לחופשת קיץ קצה מפריז והיו כמובן השיר רים, שהביאו איתם את העולם הגדול, שבו בוודאי הכל מושלם, 'אל אָטה סי ז'ולִי' או 'אֶלִין'."

כמו השיר

השירים ברומן של גוברין הם סיפור בפני עצמו ונכנסים צאן ברול של נערי ונערות שנות השישים. הם זוכים, בצדק, לעמוד משלהם עם יוטיובים באתר הפייסבוק של הוצאת הקיבוץ המאוחד. השירים של פול אָנקה, אַנְאמו וְאֶלְבִיס, שלצלייליהם רוקדים אסתר וחבריה, ליריה הראשונים של העיר, את נער כחוט השני. נמשכים לצידם לחוש התפילות ושורותיו של ביאליק, ומבעד לכל שבים ועולים הרי המלחמות וצללי העבר שהרמויות מבקשות להשתחרר מהם. "לאורך כל תהליך הכתיבה, הפכתי למכורה לתר' כנית 'רנעי קסם' וגיליתי את כוחם של השירים, ועד כמה כולנו נדלקים לאהבה כמותם. ולכן, יצרנו לקוראים את 'הפסקול של הספר', אומרת גוברין בסיוף.

המלצת המורד: קחו את הספר, שימו את "הפס' קול של הספר" ברקע (www.kibutz-poalim.co.il) וקחו את הכל לחוף אשקלון, לפני שהסתיו נגמר.

"אהבה על החוף", מיוכל גוברין, הקיבוץ המאוחד, 2013